

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
ОБРАЗОВАНИЕ
2021-2027

УТВЪРДИЛ:

Директор: г-жа **Ненка Христова**

Средно училище „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Стрелча

Изготвили:

1. *Ненка Видимова – стариши учител*
2. *Нонка Спасова – стариши учител*
3. *Мария Стоянова – стариши учител*
4. *Папка Козарекова – стариши учител*
5. *Десислава Спасова – медиатор*

ВЪТРЕШНОУЧИЛИЩЕН НАРЪЧНИК ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА АГРЕСИЯТА И ТОРМОЗА за ученици от 5 до 12 клас

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият наръчник определя училищната политика за превенция и противодействие на агресията и тормоза в СУ „Св. св. Кирил и Методий“ – гр. Стрелча. Документът е съобразен с Правилника за дейността на училището, със ЗПУО и с ролята на училищните медиатори като основни координатори на подкрепата.

II. ОСНОВНИ ЦЕЛИ

1. Създаване на безопасна и подкрепяща образователна среда.
2. Ранно разпознаване на проявите на тормоз.
3. Единен механизъм за реакция при инциденти.
4. Развитие на емпатия, толерантност и ненасилствена комуникация.
5. Активно участие на ученици, учители и родители/настойници.

III. ПОНЯТИЕ ЗА ТОРМОЗ

Тормозът е повтарящо се негативно поведение, насочено към унижение, изолация или нараняване на друг ученик. Основни форми:

- физически тормоз;
- вербален тормоз;
- социална изолация;
- кибертормоз.

IV. РОЛИ И ОТГОВОРНОСТИ

- Директор – обща координация и контрол.
- Класни ръководители – наблюдение и първична работа с учениците.
- Училищни медиатори – прием на сигнали, медиация, анкети и доклади.
- Учители – ранно сигнализиране.
- Родители/настойници – партньори в подкрепата.

V. МЕХАНИЗЪМ ЗА РАННО ОТКРИВАНЕ

Основен инструмент е анонимна онлайн анкета. Достъпът до анкетата се осъществява чрез QR код, предоставен от училището. Учениците сканират QR код и попълват формуляра в час на класа в присъствието на медиатор. Докладът от анкетата се изготвя от училищния медиатор. Данните се обработват само в обобщен вид, без идентифициране на конкретни ученици.

VI. ПРОЦЕДУРА ПРИ СИГНАЛ

1. Приемане на сигнал от класен ръководител или медиатор.
2. Първичен разговор с участниците.
3. Уведомяване на родител/настойник.
4. Медиация и план за подкрепа.
5. Проследяване до 4 седмици.
6. При необходимост се включва ръководството на училището.

VII. САНКЦИИ И МЕРКИ ПО ПРАВИЛНИКА НА УЧИЛИЩЕТО

След изчерпване на възпитателните механизми могат да се налагат:

- забележка;
- преместване в друга паралелка;
- предупреждение за преместване;
- преместване в друго училище;
- преминаване в самостоятелна форма (над 16 г.).

Учителят може да отстрани ученик до края на часа при възпрепятстване на учебния процес, след което се предприемат дейности за мотивация и се уведомява родителят/настойника.

Процедура:

- Изслушване на ученика;
- Съставяне на протокол. Протоколите се съхраняват от училищния медиатор при спазване на правилата за поверителност;
- Предложение до директора;
- Заповед и уведомяване.

VIII. ГОДИШЕН КАЛЕНДАР

Октомври – онлайн анкета
Ноември – доклад на медиатора
Януари – обучения за класове
Март – кампания за толерантност
Юни – оценка на ефекта

IX. ОБРАЗЕЦ НА ДОКЛАД ОТ МЕДИАТОРА

1. Период и обхват
2. Основни резултати
3. Рискови зони
4. Препоръки
5. План за мерки

X. КИБЕРТОРМОЗ И РАБОТА СЪС СОЦИАЛНИ МРЕЖИ

1. Прояви на кибертормоз:
 - обидни съобщения в социални мрежи;
 - разпространяване на снимки и клипове без съгласие;
 - създаване на фалшиви профили;
 - изключване от онлайн групи.
2. Правила за дигитална култура:
 - публикуваме само съдържание с разрешение;
 - не споделяме лични данни;
 - докладваме обидни профили;
 - съхраняваме доказателства (скрийншот).
3. Реакция при кибертормоз:
 - уведомяване на медиатор и класен;
 - разговор с участниците;
 - информиране на родителя/настойника;
 - при нужда – сигнал до компетентни органи.

XI. ВЪЗСТАНОВИТЕЛНИ ПРАКТИКИ

1. Медиаторски кръг
 - доброволно участие;
 - изслушване без прекъсване;
 - формулиране на поети ангажименти;
 - проследяване след 2 седмици.
3. Работа с класа
 - дискусия за емпатия;
 - ролеви игри;
 - подкрепящи дейности.

XII. РАБОТА С РОДИТЕЛИ/НАСТОЙНИЦИ ПРИ СЛУЧАЙ НА ТОРМОЗ

1. Принципи на работа:
 - партньорство и уважение;
 - конфиденциалност;
 - насоченост към решение, а не към обвинение.
2. Стъпки:
 - изедновременно уведомяване на родителя/настойника;
 - индивидуална среща с медиатор и класен ръководител;
 - представяне на фактите без етикетирание;
 - договаряне на общи мерки за подкрепа;
 - проследяваща среща в срок до 2 седмици.

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
ОБРАЗОВАНИЕ
2021-2027

3. Права и отговорности на родителите/настойниците:

- съдействие за изпълнение на мерките;
- подкрепа за промяна в поведението;
- информиране при нови инциденти.

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
ОБРАЗОВАНИЕ
2014-2020

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

ПРОТОКОЛ ОТ СРЕЩА ПО СЛУЧАЙ НА ТОРМОЗ

Дата: _____

Място: _____

Присъствали:

Класен ръководител: _____

Медиатор: _____

Ученик: _____

Родител/настойник: _____

1. Описание на инцидента:

2. Позиция на ученика:

3. Позиция на родителя/настойника:

4. Предприети мерки:

5. Решения и срокове:

Подписи:

Класен: _____

Медиатор: _____

Родител/настойник: _____

Ученик: _____

ВЪПРОСНИК ЗА ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ
(попълва се онлайн чрез QR код, анонимно)

1. В нашето училище какво правят учениците, които тормозят други ученици? /може да дадеш няколко отговора/:

- 1) Блъскат ги, удрят ги.
- 2) Заплашват ги.
- 3) Обиждат ги, подиграват им се, измислят неприлични прякори.
- 4) Дразнят ги.
- 5) Взимат им от нещата.
- 6) Говорят зад гърба им, разпространяват за тях неверни неща, клюки.
- 7) Изнудват ги.
- 8) Настроиват другите ученици срещу тях.
- 9) Искат ми пари.
- 10) Пишат обидни неща в социалните мрежи; качват неприлични снимки или материали в интернет.
- 11) Изпращат гадни имейли и SMS-и.
- 12) Друго (посочи какво):

2. Къде се случва учениците да бъдат тормозени? /може няколко отговора/

- 1) В класната стая.
- 2) По коридорите.
- 3) В тоалетните.
- 4) В двора на училището.
- 5) На улицата.
- 6) В квартала, пред блока.
- 7) На друго място (посочи къде):

3. Случвало ли се е теб да те тормозят през учебната година в училище? /посочи само един отговор/

- 1) Всеки ден.
- 2) Няколко пъти в седмицата.
- 3) Един път в седмицата.
- 4) По-рядко от един път в седмицата.
- 5) Досега не се е случвало да ме тормозят.

4. Ако се е случвало да те тормозят, кога започна тормозът? /посочи само един отговор/

- 1) Преди две години.
- 2) Преди една година.
- 3) Преди около шест месеца.
- 4) Преди един-два месеца.
- 5) През последните една-две седмици.
- 6) Досега не се е случвало да ме тормозят.

5. Ако се е случвало да те тормозят, тези, които те тормозиха, бяха? /посочи само един отговор/
- 1) От твоя клас.
 - 2) От други класове.
 - 3) И от твоя клас, и от други класове.
 - 4) Досега не се е случвало да ме тормозят.
6. Ако се е случвало да те тормозят, тези, които те тормозиха, бяха? /посочи само един отговор/
- 1) Момчета.
 - 2) Момичета.
 - 3) И момчета, и момичета.
 - 4) Досега не се е случвало да ме тормозят.
7. Ако се е случвало да те тормозят, този, който те тормозеше, беше? /посочи само един отговор/
- 1) Сам.
 - 2) С него имаше и други, които също те тормозеха.
 - 3) С него имаше други, но те гледаха.
 - 4) До сега не се е случвало да ме тормозят.
8. Когато теб те тормозиха, ти каза ли на някого? /може повече от един отговор/
- 1) Казах на някого от учителите.
 - 2) Казах на майка ми.
 - 3) Казах на баща ми.
 - 4) Казах на брат ми/сестра ми.
 - 5) Казах на приятели.
 - 6) Казах на друг човек (посочи):
 - 7) Не казах на никого.
 - 8) Досега не се е случвало да ме тормозят.
9. Ако си казал на някого, това помогна ли ти, доведе ли до спиране на тормоза? /посочи един отговор/
- 1) Да.
 - 2) Не.
 - 3) Не съм казвал на никого.
 - 4) Досега не се е случвало да ме тормозят.
10. Когато отиваш на училище, безпокоиш ли се да не те тормозят? /посочи само един отговор/
- 1) Не, никога.
 - 2) Понякога.
 - 3) Често.
 - 4) Почти винаги.

11. Случвало ли се е ти да тормозиш друг ученик през тази учебна година? /посочи само един отговор/
- 1) Почти всяка седмица.
 - 2) Почти всеки месец.
 - 3) По-рядко от един път в месеца.
 - 4) Не се е случвало да тормозя друг ученик.
12. Има ли в твоя клас ученици, които обичат да тормозят другите?
- 1) Да.
 - 2) Не.
13. Ако има, колко са на брой?
14. Има ли в твоя клас ученици, които често са тормозени от другите?
- 1) Да.
 - 2) Не.
15. Ако има, колко са на брой?
16. Как би постъпил, ако видиш няколко твои съученици да тормозят друг ученик от класа?
- 1) Ще се отдалеча, без да правя нищо: не е моя работа и не ме засяга.
 - 2) Ще ми стане жал, но няма да се намеся.
 - 3) Ще се намеся и ще защита човека, когото тормозят.
 - 4) Ще поговоря с други съученици, за да накараме останалите да престанат.
 - 5) Ще се присъединя и аз към тормоза: то си е забавно и едва ли е нещо много сериозно.
 - 6) Няма да направя нищо, но ще се приближа, за да гледам, защото ми е любопитно какво ще стане.
17. Ти си?
- 1) Момче.
 - 2) Момиче.
18. Навършени години:
19. Клас: